

Nikdy by mně nenapadlo, že budu studovat a že jednou budu farářem ~~naší církve~~ ^{naší církve}. Od dětství se předpokládalo, že budu domkářem, chalupníkem, ~~živěním~~ ^{živěním} v roztroušené dědině roženecké Paseky, která vlastně ani dědinou nebyla, jak za chvíli podrobněji uvedu. V rodině jsem byl poslední dítě, poslední ze 4. Nejstarší bratříček zemřel brzy po narození, Vincínek, asi na psotník, jak se to tehdy šmahem uvádělo. Druhý bratříček, Jobíšek, zemřel ~~xxxix~~ asi ve 3 letech, pravděpodobně na nějaký záškrt. Na Paseky lékař, ještě za mých časů, nikdy nepřišel. Léčili jsme se sami, pacient to buď vydržel, nebo umřel. Ještě v rovečném jsem matrikách s hrůzou četl, kolik dětí zemřelo, diagnóza: ~~xxxix~~ psotník. U starých lidí zase byla obvyklá diagnóza: Šešlost věkem, Marasmus senilis. Nanejvýš ještě šouchotiny. A to v rovečném lékař byl. R. Paseky patřily pod obvodního lékaře v Jimramově, případně se později vyhledal doktor v Novém Městě, okresním městě. Ale jít „k doktorovi“, to byl luxus. Když už bylo nějak zle, ordinovala lékárnice v Jimramově. Pamatuji se, že to byla žena moudrá. Přetí z mých sourozenců byla Emilie, o 8 let starší než já. Já jsem se narodil r. 1906, ubohé vyžlátko, o kterém panímámy na Pasekách bez ostychu říkaly: Ten umře, toho nevychováte. Navzdoby proroctvím paseckých panímám jsem přece jen neumřel. Vyžle jsem byl, to zas ty babky měly pravdu. Když jsem tedy přece jen jakž takž vyrostl, byl jsem jediný kluk v rodině a tím pádem automaticky jsem měl převzít ~~xxxix~~ chalupu s kravičkama, hospodařit, pracovat na tkalcovském stavu, a ovšem dělat dřevaře. To všechno jsem také začal dělat, po vychození nově otevřené měšťanské školy v Jimramově jsem byl rok doma ~~xxx~~ a zaučoval se do hospodaření. Ne že by mě to zvláště bavilo, ale patřilo to k venkovskému řádu. Leccos z toho bych dokázal ještě dnes, pokud by síly stačily.

Ale musím se vrátit k těm našim pasekám. Těch Pasek je v okolí víc, troje: Jen Paseky, to je jen několik ~~xxxix~~ chalup blízko nokytna, Jimramovské ~~xxxix~~ Paseky/narozlišení nabunka/ a ty naše roženecké Paseky.

Poznámka: Paseky jsou obdobou německého - rode, kterých je v Německu také hodně.

O Rož. Pasekách se píše ve Vlastivědě moravské, že je to osada pozdní lesní kolonizace, jež si zachávala svůj horský ráz, jsouc roztroušena po stráních na obou stranách silnice z N. Města do Jimramova. V délce 2 km v nadmořské výši 670-735 m. My ~~xxxix~~ bydlili na tom horním konci, ^{okolo č. 700}

Jsou nejmladší osadou novoměstského okresu. Povstaly na zalesněném výběžku uzemí, příslušejícího pod správu rychtáře míchovského/Sobotková/. Když byla na pasece na novoměstské straně kopce založena osada koníkov ~~xxxix~~ /Setav slechtičen/, rozhodl majitel roženecké strany kopce Arnošt Matyášsvob. pán Mitrovský z ~~xxxix~~ Nemyšle, že také neosází vymýcený zdejší les. Dal rozměřiti „paseky za Míchovem“, na dílce po 8 měřicích a prodal je 1. 10. 1734 po 10 zl hotově s povinností platit místo činže a roboty ročně 10 zl ve čtvrtletních splátkách.

Prvních osadníků bylo 12. Když přibývalo paseky dalším kácením lesa, bylo prodáno r. 1769 opět 9 dílců. Tyto dílce byly již také větší, a proto byl větší i roční plat, tak na př. při 18 měřicích 10 zl hotově a roční plat x 20 zl po 5 zl čtvrtletně. Samostatnou obcí se snad stala teprve r. 1802, ^{roční} kdy dostala vlastní pečeť: ve znakovém poli 7 jehličnatých stromů/les/ s milířem a zabodnutou radlicí a nad tím nápis OBEC PASSECKA 1802.

Mezi těmi 21. prvními osadníky Stehlík nebyl. Ten se vyskytuje na pasekách koníkovských/za kopcem/ se jménem Jan Stehlík, č. 10, 22 měřic. Některý člen rodiny Stehlíků koupil tu naši chalupu na rož. Pasekách č. 20. ^{na třetí kři} Za mého mládí jsme tedy byli my v R. Pasekách č. 20, jeden Stehlík na dolním koníkově, trochu větší usedlost s 1 koněm, a jeden na horním koníkově, s malým hospodářstvím, vyučený stolař. - V tomtož místopisu se dočtete, že po vyhlášení tolerančního patentu se přihlásilo r. 1782 ^{na koníkově} k helvet. význání 16 rodin se 107 příslušníky/71 dosp. a 36 dětí do 8 let/. V r. 1788 bylo ev. rodin 13: 8 chalupnických a 5 podružských. Připojeni byli k církvi v Jimramově. Pro chudobu se tu vyskytly případy pohřbování mrtvých na vlastním poli.

Na n.Pasekách tomu nebylo jinak.

Při josef.organisaci škol byla sice osada, Paseky i Koníkov, přiškolená ke Lhotě - asi 1 hodinu cesty přes lesy vzdálené -, ale děti zůstávaly bez vyučování. Ještě v letech 1870 to vypadalo se školou bídne. Tatínek se narodil r.1864 a vypočítal jsem, že celkem chodil do školy necelých 2 roky. Ale dobře četl, psal švabachem - a to velmi rád - , rád zpíval. Maminka se narodila r.1870 v Olomouci u Veselí, ta chodila do školy víc, byla velká čtenářka.

Paseky s Koníkovem i s Míchovem vytvořili pak s hroznými potížemi obecnou církevní jednotřídku ve Věcově, při silnici do Jimramova, docházel tam učitelský pomocník z Jimramova po 8 dní v měsíci od r. 1824. učitelský pomocník z Jimramova.

Všude byla nesmírná chudoba, jen dříví nebyl nedostatek.

Ještě k náb.vyznání na Pasekách podle Místopisu: V r.1810 bylo na Pasekách 25 ev.dětí, 12 dětí kat.

Francouzské vojsko r.1805, neuroda 1804, 1805, 1816 a 1817/sníh tu roztál až v polovici června, pochopitelně zatěžovav život lidí.

~~Ještě~~ Živelní pohromy jsou zde pravidelným hostem. Tak v posledním dvacítiletí odnesla r.1921 průtrž mračen ornici až na kamenný spodek, v r.1926 vyhnula žita, r.1929 byly neobyčejné mrazy, při nichž mrzla lesní zvěř, 1930 zničila sněhová bouře celé lesní parcely i mnoho ovocných stromů, 1931 vyhnuly všechny ozimy, 1932 a 1933 sucha a katastrofální pokles cen zemědělských výrobků.

Silnice z N.Města do Jimramova, která vede přes Paseky a Věcov, bývala v zimě průjezdná jen na saních, lidé si dělali stezky, jak to šlo, zpravidla mimo silnici. My děti, když jsme chodili do Věcova do školy, jsme si to vždycky namířily, kudy to šlo. Z Míchova do Věcova to bylo ještě horší.

Od jara až do pozdního podzimu všichni chodili bosí, děti i dospělí. Když se šlo do kostela do Jimramova nebo do N.Města, obouvaly se boty až před městem, jinak se nosily přes rameno svázané. Bata tehdy ještě nebyl, boty byly drahé, dávaly se šít u některého známého ševce.

Stravování bylo jednoduché, co dala chudá půda. Především to byly brambory, ,zemský jabka,, Ty byly ráno, v poledne i večer. Bud na lupáčku, se zelnou polévkou, bramborové placky/pekáčky/pečené na plotně a v troubě, mnoho mrkve, řepa bílá ve formě kaše, a ovšem škusbánky. Kroupková kaše, kroupy, které jsme si, zvláště za války, sami dělali ve stoupě. V létě houby, chlebem se šetrilo, bylo ho málo.

Sami jsme si ho pekli v pekárně, nejdřív se zadělalo těsto v díži, důkladně promísilo, nadělaly se bochníky, u nás zpravidla 6 - 7, na lopatě se zasunuly do vytopené pece, po upečení se zase lopatou vytáhly z pece. Jak chutnal ten domácí chléb! Když ztuhl, pak se rozpařoval. Do školy - skoro na celý den, jsem dostával krajíc chleba.

Jinak tu bylo kyselé mléko, sladké se šetrilo, sbírala se smetana na tlučení másla, později jsme už měli odstředivku. Dodnes se ještě pamatuju, jak jsem o prázdninách ráno točil klikou odstředivky a při tom se učil hebrejská slovíčka. Mléko, tvaroh se prodávaly. To byl pro maminku jediný zdroj příjmu každý týden. Při tom chudinky kravičky v létě, když musily tahat, moc nedojily. Taky ne, když čekaly telátko. Mléko se ,stloukalo,, ve vysoké masečnici. Co jsem se tlukem natloukl, než se objevilo mléko. Každý byl nějakou chvíli zapražen. Ale pak bylo také podmaslí, a to bylo zpestření jednotvárného jídelníčku. Vlastně když v něm člověk našel taky nějakou malou hroudečku másla.

Původně se jedlo z jedné mísy, která byla v prostředku stolu. Když už jsem býval večer unavený, dělával jsem od mísy cestičku, začož jsem byl ovšem hubován. Později už sestra zavedla talíře a ,cestičky,, nebyly. Ale na tu mísu uprostřed stolu se ještě dobře pamatuju.

Jak jsme se tehdy kurýrovali.

Napsal jsem už, že lékař na Paseky nejezdil. Léčili jsme se sami. Na kašel se vařil čaj z černého bezu, kterého jsme měli nasušeno vždycky velkou zásobu. Za oknem bývaly květináče - vedle jiných květin - s mořskou cibulí. Její dužnaté listy se přikládaly na menší poranění, o která nebyvala nouze. Jaký je přesný název „mořské cibule“, to dodnes nevím. Anginu a chřipku jsem poznal teprve za svého studijního pobytu ve Strasburku. Ve Francii. Strasburkem teče říčka Ille, blízko valí své vody Rýn. Není to moc zdravý kraj a s anginou a chřipkou se tam setká každý. - Od toho strasburského pobytu jsem už pak mívával obojí, anginu i chřipku často. Na Pasekách pak jsme měli univerzální lék a to byla „smola“. Byla to pryskyřice s mladých kmenů smrkových. Na to se dbalo, aby byla čistá, měkká. Každé poranění, nehnisavé či hnisavé a těch bývalo dost, nezapomínejte, že jsme chodili od jara do pozdního podzimu bosí - se zalepilo touto pryskyřicí, „smolou“, ovázalo a poranění se za nějaký den bezvadně zahojilo.

Dvakrát, co se pamatuju, přece jen doktor na Paseky přijel. Vždycky k tragickým případům. Mladý Petr Dukáček, z přísně katolické rodiny, velice šikovný mladík, se zamiloval, a to šíleně, do Mařky Černé z Koníkova, vlažné evangeličky. Petrovy rodiče nechtěli o té známosti ani slyšet. Milenci se tedy dohodli, že společně skončí sebevraždou.

Petr chtěl, aby skončili v Zuberském rybníku, temném rybníku v hlubokých lesích. Mařce se však do studené vody nechtělo. Petr tedy po nějakém čase sáhl po pušce, pytlácké pušce, kterou měli doma. Hlaven si opřel o krk a palcem bosé nohy stiskl spoušť. Těžce se zranil, ale na místě nezabil. Rychle jeli pro doktora, ten průstřel vyčistil, Petr se nějaký týden zle trápil, až pak milosrdná smrt ukončila jeho utrpení. Mařka se asi za 3 roky vdala.

Druhá příhoda souvisela se žentourem. Vy starší si snad ještě žentoury pamatujete. Mlátilo se jimi obilí později v každé chapupě. Před tím se celou zimu mlátilo cepy. Ještě máme dva pěkné cepy v Sédlišťích. U žentouru byla navrchu litinová deska, do které byla zasazena ojí, ke které se zapřáhly koně nebo krávy. Chodily kolem dokola a převodové zuby na okraji té litinové desky uváděly do patřičného pohybu, dost rychlého, soukolí na čepu pod deskou. Na mazání kolomazí celého soukolí byly v té horní litinové desce otvory. Mazalo se ovšem, když žentour byl v klidu, když stál. Rozverná mládež ovšem se ráda vozila na točící se té horní desce. Jeden z našich kamarádů, Holec, taky se takto vozil, nedal pozor a strčil nohu do otvoru za jízdy a těžká litinová deska mu doslova rozdrtila nohu pod samým kolénem. Přivolaný lékař mohl ovšem jen ošetřit pahýl. Později jsem ho vídal s dřevěnou nohou, státního mladíka, který se vyučil krejčím. Tam to tedy dopadlo poměrně ještě slušně. - Tak to jsou ty dvě návštěvy lékaře na Pasekách.

Duchovní život.

Paseky byly, jak jsem už uvedl, na půl cestě Mezi Jimramovem a N. Městem. Patřily a patří dosud i s Koníkovem do Jimramova. Stejně daleko byl ještě sbor v Dankovicích, kde je dosud zachována toleranční modlitebna se všemi omezeními, které toleranční patent ukládal. Budova podobná kůlně, na okraji města nebo vesnice, nikoli uprostřed, bez věže, bez zvonů, bez varhan. Vchod z polí, nex z města nebo z vesnice. Modlitebna v Dankovicích má všechny tyto znaky - až na varhany - a je zděná. Původní byla dřevěná. Když píšu o blízkých sborech, byl tu i sbor - a je - sbor ve Sněžném, tehdy Německém.

My jsme chodívali do Jimramova, řídčeji do N. Města. Od císařského patentu r. 1861 měla i jimramovská modlitebna už věž a zvonky a varhany.

Když jsme my děti byli trochu starší, chodívali jsme do kostela 3 a jeden zůstával doma. Po uklidu si četl z Postily kázání na příslušnou neděli.

Hodně jsme zpívali. Měli jsme dva Elsnerovy kancionály, jeden býval doma, druhý byl v kostele na lavici, kde jsme obvykle sedávali. ~~musí sedaly zvlášť~~

